

ГЖИЦЬКИЙ Володимир Зенонович (псевд.: Вигнанець, Мрія; 15. 10. 1895, с. Острівець, нині Теребовлян. р-ну Терноп. обл. — 19. 12. 1973, Львів) — письменник. Брат [С. Гжицького](#). Закін. Терноп. г-зію (1917). Служив у австр. армії, від 1918 — поручник УГА. 1919 потрапив у оточення і залишився на тер. Рад. України. Закін. Харків. інститут с. господарства та лісівництва (1926). Працював у системі Наркомосу та Наркомпроду в Харкові. Друкуватися почав від 1922. Член літ. угруповань «Плуг», «Зх. Україна». 1924 видав зб. поезій «Трембітині тони», 1928 — повість «Муца» про «маленьку» людину в сусп. житті Зх. України поч. століття. В експедиції до Алтай. краю (РФ) зацікавився життям аборигенів — ойротів — та згодом написав про них роман «Чорне озеро» (опубл. в альманасі «Літературний ярмарок», Харків, 1929), найвідоміший свій твір. Однак,

зобразивши нищення маленької народності під впливом рос. великодержав. шовінізму, Г. накликав на себе нападки ортодоксал. критики. І хоча 1932 видав актуальний для того часу ідеол. роман «Захар Вовгура» (про життя шахтарів Донбасу), хвиля репресій підхопила і його. 7 грудня 1933 заарешт. органами ГПУ за звинуваченням у приналежності до УВО, 23 лютого 1934 засудж. до 10-ти р. виправно-труд. таборів, відбував покарання у Сибіру. 1946 строк продовжено. Звільн. 7 грудня 1947, перебував на поселенні в Респ. Комі (РФ). Реабіліт. 1956 з поновленням у СПУ та дозволом жити у Львові. Після повернення в Україну 1957–65 працював над автобіогр. трилогією — «У світ широкий», «Великі надії», «Ніч і день» — епічною, широкоплановою розповіддю про долю інтелігента в тоталітар. державі. Написав істор. романи — романт. оповіді «Опришки» (1962) та «Кармалюк» (1971). Книга спогадів «Мої побратими», подана ще за життя Г. до друку, так і не вийшла. Перекладав з польс. літ-ри, зокрема твори Г. Запольської та А. Міцкевича.

Основні твори

Чорне озеро (Кара-Кол): Екзот. роман. Краків; Л., 1944; Реґенсбург, 1948; К., 1957 (нова версія); Повернення: Оповідання і повість. К., 1958; Петрикові чорногузи: Оповідання. К., 1966; Твори: У 2 т. К., 1974; Пролог до осені: Оповідання, нариси, етюди. Л., 1978; Опришки. Л., 1985; Ніч і день. Л., 1989 (в англ. пер. роман вийшов у Едмонтоні 1988).

Державний архів

ЦДАЛМ. Ф. 19. Оп. 1.

[В. О. Мельник](#), [В. С. Буцєвицький](#)

Бібліографічний опис:

Гжицький Володимир Зенонович / В. О. Мельник, В. С. Буцєвицький // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25607>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).